

Компанија Рио Сава Ехплоратион, део корпорације Рио Тинто, најавила је да би изградња подземног рудника за експлоатацију јадарита, из кога се добија литијум за производњу батерија за електричне аутомобиле, требало да почне наредне године и да траје до 2026.

„У наредне четири године биће уложено 1,5 милијарди евра, од чега је рударски део око 30 одсто, док је две трећине индустријско посторојење које је надземно у којима ће се добијати три производа“, рекла је генерална директорка Рио Сава Ехплоратион Весна Продановић на представљању пројекта.

План је, прецизирала је, да се у Лозници, у оквиру пројекта „Јадар“, производи борна киселина и натријум-сулфат, који се, поред осталог, користе у индустрији стакла, ђубрива, детерџената, као и литијум-карбонат који се користи за производњу батерија

за електрична возила.

Навела је и да ће литијум-карбонат лако моћи да се претвори у литијум-хидроксид и литијум-фосфат, што ће повећати могућност да се пронађу компаније које желе да уложе у изградњу постројења за производњу батерија за електричне аутомобиле. Тренутно се ради на изради техничке документације, куповини земљишта, изради Студије о процени утицаја на заштиту животне средине и добијању дозвола за градњу, речено је на представљању пројекта.

Како је подсетила, у пројекат „Јадар“ до сада је уложено 250 милиона долара, а за ову годину је опредељено додатних 200 милиона долара за развој.

Продановић је објаснила да пројекат „Јадар“ подразумева пре свега изградњу подземног рудника.

„То је рудник 21. века“, рекла је она, наводећи да ће поред осталог тај подземни рудник имати електрична возила, епокси подове, канцеларије за раднике са вентилацијом и хлађењем.

Подсетила је да је минерал „јадарит“, који је откривен 2004. године, нови литијумско-натријумски-боросулфат, пронађен само у Србији. Налажиште је процењено као једно од највећих лежишта литијума у свету и представља до 10 одсто укупних светских лежишта литијума.

„Нигде у свету не постоји ова врста стенског материјала, названог јадарит, по реци Јадар, из које се издваја литијум“, казала је Продановић, наводећи да се зато процес прераде јадра, који ће се примењивати у Лозници, не може поредити са процесима који се користе у Јужној Америци и Аустралију.

„Поштоваће се најстрожи критеријуми заштите животне средине“

Директорка Рио Сава Експлоратион казала је да је у Аустралији, у Мелбурну, направљена мања пилот фабрика у којој је са мањим количинама руде, која је транспортована из Србије, утврђен процес издвајања из јадарита. Продановић је рекла да је урађено више од 2.000 тестова.

„Процес до кога смо дошли је најбољи могући са становишта екстракције и смањених утицаја на животну средину. Рударско-индустријско постројење ће бити направљено тако да што мање утиче на животну средину и да будућим генерацијама обезбеди здрав живот“, казала је она.

Додала је да се у овој фази не планира само извођење пројекта, пуштање у рад и експлоатација, већ и затварање пројекта за 50-ак година, колико је планиран рад рудника.

До краја ове године требало би да се заврше три нове студије о процени утицаја на животну средину и то за рудник, постројење за прераду минерала и индустријски отпад.

Истакнуто је да је већ рађено много анализа о томе какво је стање животне средине на терену, какав би утицај постројење могло да има на екологију, односно које би мере требало предузети да до загађења не дође.

Речено је и да ће Рио Тинто на пројекту „Јадар“, у делу који се односи на грађевинске радове, сарађивати са Бехтелом, док ће компанија Хеч радити пројектну документацију и студије за процес издвајања литијума.

Рио Тинто постоји већ 150 година, послује у 36 земаља, а главни бизниси су производња алуминијума, дијаманата, минерала и руде гвоздја.

У пројектима Рио Тинту су од 2008. смањене штетне емисије за 50 одсто, 76 одсто електричне енергије се користи из обновљивих извора, а ради се на томе да до 2050. компанија послује у потпуности без емисије штетних гасова, као и на процесу који ће омогућити производњу без отпада који ће се користити у даљој производњи.

Би-Би-Си: Директор Рио Тинта подноси оставку због уништавања древне пећине Аборицина у Аустралији

Председник и директор компаније Рио Тинто повући ће се са функција због уништења
два древна аборицинска склоништа у стенама.

Пећине у стенама старе 46.000 година у клисури Џуукан уништена су прошле године због
рудника руде гвожђа у западној Аустралији.

Негативне реакције јавности и инвеститора довеле су до оставке тадашњег извршног
директора Жан-Себастијена Жака и два заменика.

Међутим, прошлог месеца је сво троје руководиоца добило велике исплате од одбора за накнаде овог рударског гиганта.

Сајмон Томпсон ће дати оставку на место председника после годишњих заседања следеће године, док ће се неизвршни директор Мишел Лестранж повући из одбора после овогодишњих састанака.

„Ја сам одговоран за пропусте који су довели до овог трагичног догађаја“, навео је Томпсон у саопштењу у среду.

Томпсон је био под сталним притиском прошлог месеца пошто су га аборицинске старешине у овом региону оптужиле за кршење обећања.

Значајно археолошко налазиште

Пећине – које се сматрају једним од најважнијих истраживачких археолошких налазишта – показале су доказе о непрекидном људском становању 46.000 година уназад.

Међу артефактима пронађеним у пећинама је оруђе од животињске кости старо 28.000 година и 4.000 година стар појас од плетене људске косе.

ДНК тестирање га је директно повезало са народом Путу Кунти Курама и Пиникура (ПККП) – традиционалним власницима земље.

Склоништа су била смештена изнад око осам милиона тона руде гвожђа, чија је процењена вредност 75 милиона фунти (96 милиона америчких долара).

У децембру је после парламентарне истраге Рио Тинту наложено да обнови систем

пећина, а њихово уништавање оцењено је као „неопростиво“.

У извештају Никад више (Невер Агаин) наводи се да је у истрази закључено да је компанија Рио Тинто „знала вредност онога што уништава, али свеједно је то разорила“.

Дала је седам препорука, укључујући мораторијум на било какво рударење у овом подручју, као и измене закона о заштити наслеђа.

Шта Рио Тинто ради у Србији?

Мултинационална компанија Рио Тинто је стопроцентни власник пројекта „Јадар“.

Реч је о пројекту истраживања лежишта литијума и бора светске класе, наводи се у проспекту компаније Рио Тинто, једне од највећих рударско-металуршких корпорација на свету.

Лежиште новог минерала јадарита су открили 2004. геолози ове компаније.

Иако пројекат Рио Тинта засад подразумева само изградњу рудника и фабрике за прераду руде, председник Србије Вучић је својевремено изјавио да „неће дозволити никакво бушење док не направе највећу фабрику батерија за електричне аутомобиле, да се овде праве батерије“.

Тамо ће се правити, ако се реализује пројекат, три коначна производа – литијум-карбонат од ког се праве батерије и електрична возила, затим борна киселина и натријум-сулфат.

У пројекат, који је тренутно у фази студије изводљивости, уложено је или опредељено 450 милиона америчких долара.

Литијум и борати су неопходни за наш свакодневни живот и за будућност са ниском емисијом угљен-диоксида.

Многи еколошки активисти противе се овом пројекту, наводећи да може бити штетан за животну средину.

Стручњаци за климу тврде да би отварање рудника у овом крају било веома лоше решење по интересе локалне заједнице.

Из компаније Рио Тинто су одговорили да се „ради на томе да утицај на животну средину

буде у оквирима дозвољеног законским решењима у Србији“.

Абориџини и Нова Гвинеја

Британско-аустралијски гигант који послује готово век и по није се само у Србији сусрео са протестима и негодовањем локалног становништва.

У септембру 2020. године компанија је оптужена да је испуштањем отровних материја загадила реке на Папуа Новој Гвинеји, писао је ББЦ.

Више од 150 мештана Бугенвила жалило се да је тај поступак Рио Тинта изазвао здравствене проблеме 12.000 људи који живе у околини.

То се десило непосредно пошто су директор и двојица главних менаџера ове компаније поднели оставке након скандала са уништењем светске културне баштине Абориџина.

Рудници ове компаније у Западној Аустралији упропастили су пећине ових староседелаца старе 46.000 година.

(Бета, Би-Би-Си)

Видети још: [Нова.рс: Иза Рио Тинта остаје куга и пустош, а Србија их чека раширених руку](#)